

Datum: 22.02.2023

Spoštovana županja in spoštovani župani
občin članic Združenja zgodovinskih mest Slovenije

Združenje zgodovinskih mest Slovenije povezuje 21 zgodovinskih mest, ki imamo na svojem območju več kot 75 odstotkov najbolj kakovostne kulturne dediščine slovenskega prostora; tretjina dediščine je z odloki razglašena za kulturne spomenike lokalnega ali državnega pomena. Vsa naša mestna središča so po Zakonu o varstvu kulturne dediščine z odloki zaščitena za kulturne spomenike lokalnega pomena.

Članice Združenju delimo prepričanje, da kulturna dediščina, še posebej ta v mestih središčih, predstavlja naš razvojni potencial, predvsem v povezavi z mestnim in kulturnim turizmom, še posebej sedaj, ko je produkt »zgodovinska mesta in kultura« eden od štirih nosilnih stebrov slovenskega turizma. (Strategija slovenskega turizma, maj 2022). Vendar le, če bodo naša mesta obnovljena, mestni prostor pa urejen, kot je zapisano tudi v novi turistični strategiji. Današnja podoba mestnih središč žal tega (vedno) ne odraža, stavbe so v slabem stanju, infrastruktura zastarela, stanovalci se zato iz mest odseljujejo, gospodarske dejavnosti, ki bi nudile osnovno oskrbo in servis prebivalcem se zapirajo in tako se mestna središča praznijo. Prazni objekti propadajo ali pa so lahek plen na donosnem, a kaotičnem nepremičninskem trgu, posledica pa so stavbe z novimi in neprimernimi vsebinami in dejavnostmi, ki niso mesto tvorne in ne prinašajo mestom niti obstoja, še manj pa razvoja. Občine za obnovo in urejanje mestnih središč namenjajo izdatna lastna proračunska sredstva, vendar vseeno razvojnega preboja mest in mestnih središč ne bodo zmogle, nujno potrebna bo pomoč in ukrepanje države.

Zato z namenom takojšnjega, systemskega, medsektorskega pristopa k urejanju zgodovinskih mestnih središč za njihov obstoj in razvoj in s ciljem, da bodo stara mestna jedra lahko predstavljala kakovostno okolje za bivanje in urejeno ter privlačno okolje za vlaganje zasebnega in javnega kapitala ter podjetniške dejavnosti, smo oblikovali **POBUDO ZA ZGODOVINSKA MESTNA SREDIŠČA**.

V prilogi posredujemo Pobudo, skupaj s pregledom dosedanjih aktivnosti ter predlogom gradiva s prošnjo po obravnavi Pobude in sprejemom predlaganih (neobvezujočih) sklepov podpore na občinskih in mestnih svetih občin članic Združenja.

Tako bomo mesta odločevalcem podale enotno sporočilo po nujnosti takojšnjega ukrepanja.

Za Vaše sodelovanje se Vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

S spoštovanjem

Združenje zgodovinskih mest Slovenije
Mateja Hafner Dolenc, generalna sekretarka

Priloge:

- Pobuda za mestna središča;
- Pregled dosedanjih aktivnosti;
- Predlog gradiva za obravnavo na mestnih oz. občinskih svetih občin.